

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Полтавської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2022 року

**Опитування закінчилося з
початком війни**

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в I кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Полтавської області у I кварталі 2022 року свідчать, що напередодні війни респонденти очікували **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні очікування залишилися високими. Девальваційні очікування посилюються.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у попередньому кварталі – 14.6%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.7%;
- **суттєве зростання цін на споживчі товари та послуги:** 78.9% респондентів очікували, що інфляція перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 78.0%), у цілому по Україні – 67.7%. **Головним чинником інфляції** респонденти продовжували називати витрати на виробництво (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 89.5% респондентів (у попередньому кварталі – 68.3%), у цілому по Україні – 81.6%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2021 року – 10.0%). У цілому по Україні очікувалося поліпшення фінансово-економічного стану підприємств – 7.2% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 33.3% (у IV кварталі 2021 року – 29.3%) (таблиця), у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 27.8% (у IV кварталі 2021 року – 36.8%). У цілому по Україні баланси відповідей – 17.0% та 23.3% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар помітно нижчими темпами: баланс відповідей – 8.6% (у попередньому кварталі – 26.3%). Водночас респонденти очікували, що обсяг інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт залишиться без змін: баланс відповідей 0.0% (у IV кварталі 2021 року – 22.2%). У цілому по Україні баланси відповідей – 14.3% та 0.9% відповідно;
- **збереження кількості працівників** на своїх підприємствах на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 12.8%) (графік 4). У цілому по Україні очікувалося помірне зростання кількості працівників – 1.5%;
- **уповільнення зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства** (баланс відповідей – 94.7%), порівняно з цінами на продукцію власного виробництва (баланс відповідей – 63.2%) (у IV кварталі 2021 року – 90.2% та 53.7% відповідно) (графік 6). Очікувалося, що на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 47.2% (у попередньому кварталі – 74.4%) **та на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей – 51.4% (у IV кварталі 2021 року – 65.9%) (графіки 4 і 6).

Основними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали занадто високі ціни на енергоносії, надмірний податковий тиск (вплив чинника посилювався порівняно з попереднім опитуванням) та занадто високі ціни на сировину та матеріали (графік 5).

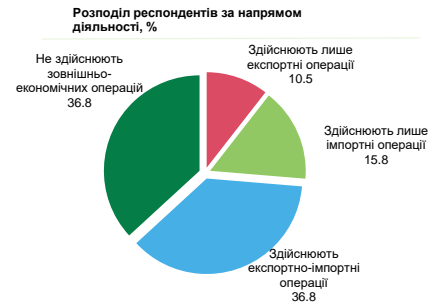
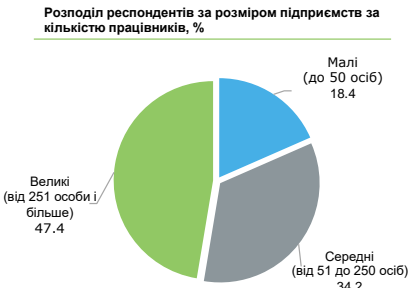
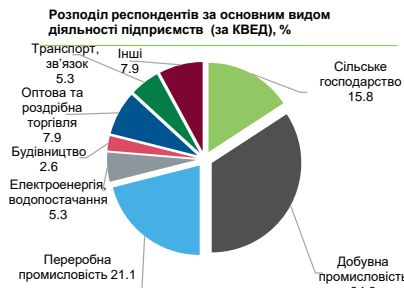
Підприємства області очікували зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). 43.2% респондентів планували брати банківські кредити та надавали перевагу національній валюті. На думку респондентів області, умови доступу до банківських кредитів стали жорсткішими (графік 9). Головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів – занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

Усі респонденти області зазначали, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

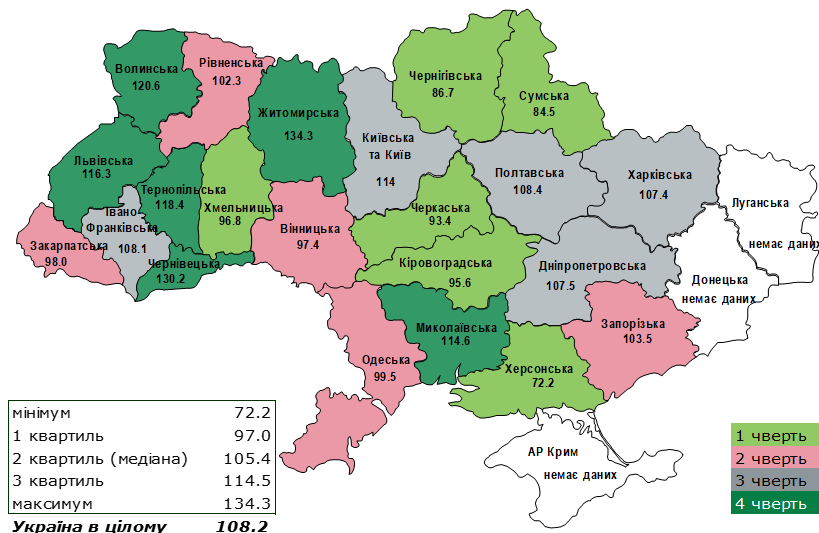
- **поточний фінансово-економічний стан поліпшився і був добрий:** баланс відповідей – 2.6% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні – 6.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишався нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 4.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 4.0%);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 11.4% (у IV кварталі 2021 року – «мінус» 9.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 січня – 23 лютого 2022 року;
- опитано всього 38 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

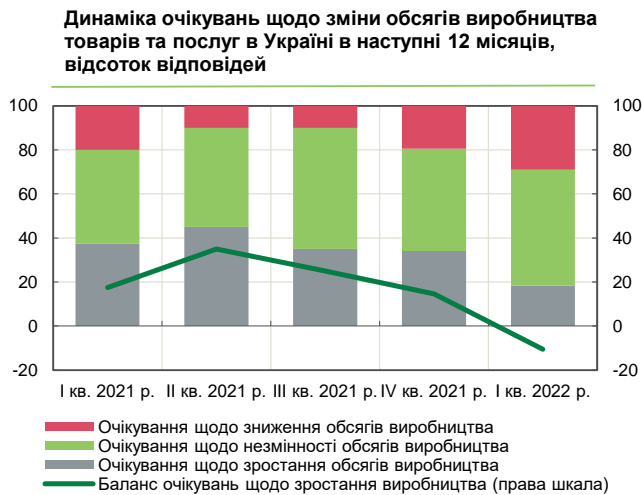
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	13.2	16.7	13.2	10.0	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	5.0	12.5	25.0	29.3	33.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	-14.3	22.2	22.2	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	11.1	10.5	36.1	26.3	8.6
кількості працівників	-5.1	-2.6	12.8	12.8	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

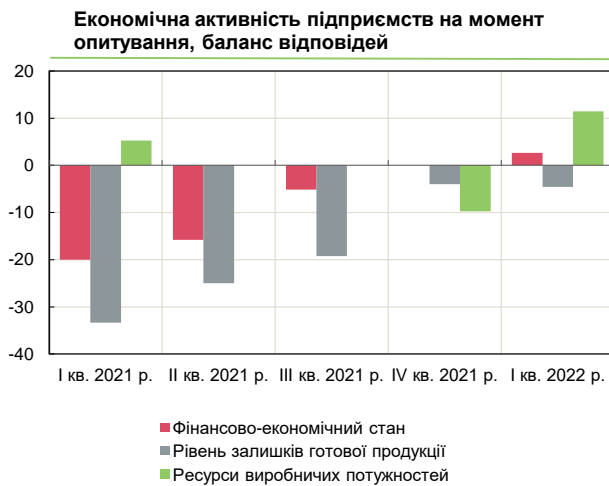
Графік 1

Графік 2

Графік 3

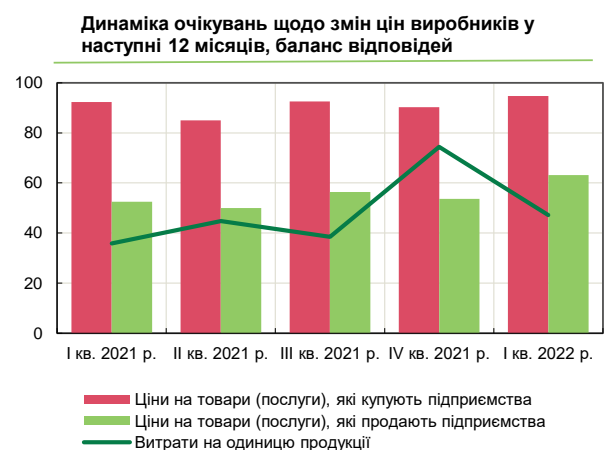
Графік 4

Графік 5

Графік 6

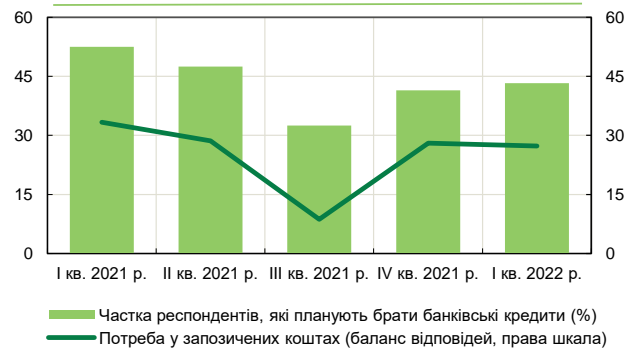
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

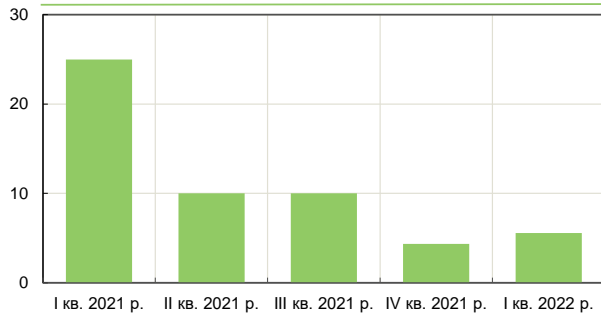
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

